

FRIEDRICH KLÁRA A ROVÁSÍRÁS

4	X	↑	H	+	3	⊕	Λ	ƒ	X	+	7	◊	N	Λ
4	X	↑	H	+	3	⊗	Λ	ƒ	X	+	J	◊	N	Λ
4	X	H	↑	+	3	⊕	Λ	ƒ	X	+	7	◊	Z	Λ
4	X	H	↑	+	3	⊗	Λ	ƒ	X	+	7	◊	Z	Λ

FELTÉTELEZETT JELKÉPRENDSZERE

Szkíta, hun és még korábban élt őseink betűinek jelképként való értelmezésével Varga Géza íráskutató Bronzkori magyar írásbeliség című kötetében találkoztam először (Budapest 1993). Ez a fontos mű hívta fel a figyelmemet arra, hogy a jelek mögött bizonyos ősképek és elvont fogalmak rejlenek.

Rovásírás oktatói és kutatói tevékenységem során az oktatási gyakorlat által kényszerítve elsősorban az ősi, eredeti betűsorrend megtalálására törekedtem és közben észrevettem, hogy a betűk sorrendje és a jelképes tartalom szorosan összefügg. A tanítás során többször változtattam meg az elsajátítandó betűk sorrendjét a feltételezett jelképi összefüggés hatására. Egyébként nagy példaképeim egyike, Meixner Ildikó élete végéig folyamatosan tökéletesítette a megtanulandó latin betűk sorrendjét olvasás - írás - helyesírás nehézségekkel küzdő tanítványai érdekében.

Jelképi értelmezéseim a rovásírás A, F, GY, I, J, SZ, TY betűinek esetében megegyeznek Varga Géza jelneveivel. (Varga Géza: A székely rovásírás eredete, Bp. 1998., 16. oldal)

Ebben az írásban is törekszem Dr. Molnos Angéla követőjeként, hogy csak magyar szavakat használjak, így a 'szimbolika' kifejezést a továbbiakban ne is keressék!

Mivel a rovásírás eredete meghatározhatatlan ősidőig megy vissza, feltétlenül igazuk van azoknak, akik betűinek mélyebb értelmet tulajdonítanak és mögöttes tartalmat keresnek. A jeleknek bizonyos „rendező” hatásuk is van használóira. Kimerült, fáradt, gondoktól összekuszált állapotban a rovásbetűkkel való írás - olvasás, például egy magunk által megfogalmazott ima leírása, olvasása rendezettséget, nyugalmat eredményezhet.

Kezdjük tehát a betűsorrenddel, amelyet némileg befolyásol az, hogy az oktatás során a Forrai Sándor tanár, írástörténész által összeállított, mai helyesírásunkhoz alkalmazkodó, hosszú magánhangzókat is tartalmazó ábécét használom, míg a jelképi értelmezéshez a régi történelmi ábécéket, amelyekben hosszú magánhangzó többnyire nincsen. Ezek: a L. F. Marsigli által másolt botnaptár (XII. sz.), a Nikolsburgi ábécé (megtalálták 1483-ban), valamint a Lakatos István plébános (XVIII. sz.) és a Fischer Károly Antal (XIX. sz.) által gyűjtött betűsorok. Az első hosszú magánhangzó, az „É”, jelenlegi ismereteink szerint csak 1654-ben tűnik fel Miskolczi Csuják Gáspár rovásírásos feljegyzésében, akinek édesapja Miskolczi Csuják István református prédikátor szintén használta a rovásírást.

A jelsorrend latin betűkkel, balról jobbra:

SZ, I, D, J, T, GY, C, ZS, Ö, A, P, M, B, TY, S, G,
L, R, CS, Z, V, U, N, H, E, O, NY, Ű, LY, F, K, Ü

A jelsorrend rovásírással, jobbról balra:

Λ Λ X X 8 1 1 K Y ↑ ≠ Y 1 † † I
4 0 0 0 0 D 0 2 X 0 M M H H A

Az első betűnk a rovásírás I (SZ) betűje. Jelentése SZÁL, SZÁR. A felülről lefelé húzott egyenes, az Égből a Földre vezető út, az Eget a Földdel összekötő SZÁL. Richard Webster az *Asztrál utazás* (Édesvíz Kiadó 2001) című könyvében azokról a hagyományokról, tapasztalatokról és kísérletekről számol be, amikor az emberek földi testüket egy időre elhagyva, a szellemtestükkel utazásokat tesznek a Földön, vagy a világmindenségben. Az elmondások szerint ilyenkor egy ezüstszál szerű fénypászma köti össze anyagi testüket szellemtestükkel.

Az I betű ugyanakkor a SZÁR-at is jelenti, amelyre, mint ahogy a növények szárából ágacskák sarjadnak, ráírjuk a mellékjeleket és ezekből nő ki a többi betű.

Egyik elődünket, Szár Lászlónak hívták. A történészek szerint Árpád fejedelem déd-, vagy ükunokája volt.

Ősi írásunk második betűje az † (I). A SZÁR-at felső harmadában áthúzzuk egy vízszintes, vagy balról jobbra felfelé tartó vonalkával. Jelentése ISTEN, de egyúttal KERESZT-et is formáz. Itt jegyzem meg, hogy a kereszténység, az egyistenhit sokkal régebbi, mint ahogyan a lexikonokban, többek között a Bibliai Kislexikonban olvashatjuk. Ezek a meghatározások általában Jézus urunk születése utáni 30. évre teszik a kereszténység eredetét, az ő keresztthalálához kapcsolva. A kereszténység azonban egy születés körüli igen régi szertartástól veszi eredetét, a keresztelestől, amelynek kezdetét az idők homálya fedi.

A magyarok pogánynak sértegetett ősei a Nappal kereszteltek. Csepregi Ferenc, a somogyi táltoskövek tulajdonosa, akinek ősei között többen is táltosok voltak, mondta el, hogy az újszülöttet a Nap felé emelve, a fénnel keresztelték meg.

Elődeink tehát nem voltak istentelenek és hitetlenek, ennek ellenére a római kereszténységre térítés ürügyén az idegen papok rovásírásunkat betiltották, a színmagyarokat csaknem az utolsó szálig kiirtatták és hatalmas darabokat téptek ki Magyarország területéből. Példa erre többek között Ajtony fejedelem esete, aki Szent István korában élt és a ma Délvidéknek nevezett terület volt az övé. Igen irgalmas ember hírében állt, s az első kolostort ő építtette Magyarországon, mégpedig Keresztelő Szent János tiszteletére. A velencei papoknak megfájdult foguk a birtokaira és a kolostorra, így Szent Istvánt ellene hergelték, aki unokaöccsét, Csanádot küldte Ajtony elpusztítására 1028-ban. Csanád, akiről később püspökséget neveztek el, Ajtony fejét saját kezűleg levágta, nyelvét is kitépte. Ezeket a testrészeket bemutatta Szent Istvánnak, aki neki ajándékozta Ajtony birtokainak egy részét, más részét pedig az Ajtony által épített kolostorral együtt a velencei Gellért püspöknek. Ajtony udvar- és házanépét részint felkoncolták, részint szélnek eresztették. Helyükre olasz, velencei, német szolgahad és katonaság került. A mai történelem könyvek ezt Koppány felnégyelésével együtt úgy állítják be, mint a kereszténység szent harcát az istentelen pogányok ellen.

Isten nevének eredetével és jelentésével Forrai Sándor is foglalkozott, szerinte e szó jelentése Őslelek. Ezt írja továbbá: „*Ha Árpád népe itt a Kárpát-medencében nem saját nyelvet beszélő és egyistenhívő népeket talált volna, hanem vadidegeneket, akkor törvényszerűen nem tudott volna fennmaradni.*” (Turán, 2002. november-december)

Írásunk harmadik betűje a † (D), amelynek jelentése DUMUZI, vagy DAMASEK. Ez a két név ugyanazt a személyt jelenti, aki a magyarok két XVI. századi krónikásánál, Heltai Gáspárnál és Székely Istvánnál mint Damasec szerepel. Dumuzi a mezopotámiai sumer hitregék egyik fő istene, „az igaz fiú”, a tavasz, a megújulás jelképe. Valóságos személyből vált a hitregék istenévé, a sumer királylistán is szerepel, Mezopotámiától a Kárpát-medencéig terjedt birodalma és a meghatározhatatlan ősidőkben az ékiratok szerint

36 000 évig ült trónján. A Mitológiai ABC-ben (Gondolat 1970), olvashatjuk, hogy Dumuzi legfontosabb mellékeve AMA - USUMGALANNA, amelynek jelentése „anyja az égi sárkány”. Ez az égi sárkány pedig nem más, mint Tiamat ősanya, az őstenger megszemélyesítője. Gyerekkoromban sokat lapozgattam egy művészeti képgyűjteményt és mindig irtóztam Szent Györgytől és szobrától, amint átdöfi a sárkányt. Ösztönösen tudtam, éreztem, hogy itt nem a sárkány a gonosz. Később Kabay Lizett művészettörténész - néprajzkutatótól tanultam meg, hogy a sárkány őrállat, aki bátran védi az igaz értékeket és életét áldozza ezekért. Jelentését csak később torzították gonosszá, ugyanúgy, mint magyar nemzeti hőseinket, többek között Koppányt, Ajtonyt, Vatat, Csák Mátyust, Kán Lászlót, Zách Feliciánt.

A már említett krónikásaink szerint Attila fia, Csaba Damasekre eskette meg a hunokat, hogy Pannoniába visszatérnek. Sebestyén László történész írja, hogy „*A régi székely mondák és balladák Demuzi, vagy Demuzing nevű kisistene minden látszat szerint azonos a sumer Tammuzzal, akit a legrégebbi kőtáblák Demuzi néven is emlegetnek.*” Kállay Ferenc A pogány magyarok vallása című könyvében (1861, Reprint. Püski Kiadó) a Dámos, Dámoz, Dömös, Dömsöd, Damasa, Dömölk helységeket említi, mint amelyek Damasek ősatyjáról nyerték elnevezésüket. Térképeinken ezekből mára csak Dömös és Dömsöd található. Dömölk eredeti neve Nemesdömölk volt, megadva a tiszteletet ősatyáknak. Később Kiscell településsel összevonva lett Celldömölk.

I. Béla király (1016-1063) rendelte el, hogy a régi méltóságneveket, valamint családok, várak, helységek régi neveit megszüntessék és szentek neveivel felcseréljék. Őstörténetünk átírói mai is pontosan tudják, hova kell nyúlniuk. Hogy mit tettek a (Cell)Dömölk melletti Ság hegygyel, amely természetvédelmi terület és őskori település is volt mellette, arról később ejtek szót.

1

Negyedik betűnk a 1 (J). Jelentése JÓ, JÓSÁG. Ha betűkötést készítünk a „jó” szóból, a képjelen is látjuk, hogy a jó visszatér önmagába, a jótett helyébe jót várhatunk.

J

Hogy a tapasztalat ezt többnyire nem igazolja, arra az a magyarázat, hogy a viszonzás nem mindig ebben az életünkben következik be. Jézus is azt mondta, hogy más aki vet, és más, aki arat. Ezt ő úgy értette, hogy jótettünk jutalmát esetleg csak a következő életünkben, karmánkat, azaz tetteink következményeit ledolgozva nyerhetjük el. A kufárok, akik Jézus életét, tanait meghamisították, ezt is félremagyarázva úgy igyekeznek a világot irányítani, hogy a jámborok vessenek, ők pedig arassanak.

A javósok, javasasszonyok jót javasolnak, a javunkat, javulásunkat akarják, ha igaziak. Oláh Andornál olvastam (1986, 215. oldal), hogy a parasztszoba, ahol a javasok rendelték, azon nyomban szentélyé változott át.

Az igazi javak a jóságot, lelki, szellemi értékeket jelentik. Az igazi javak átvihetők további életeinkbe, a földi javak nem.

Y

Ötödik betűnk a Y (T). Jelentése TUDÁS, TANÍTÁS. Tanítók, tudósok, táltosok tanítanak, tökéletesítenek, terjesztik a tudást. A táltos, testi, lelki gyógyító, földsugárzások, ásványok, növények ismerője, a jog, a történelem tudója és nem utolsósorban művész is. „*Né-pünk között van a legtöbb látó*” - írja Magyar Adorján az *Ősműveltség* című könyvében. A római keresztény vallásra való áttérés idején táltosainkat legyilkolták, megnyomorították, működésüket betiltották, a gyógyító növényeket és eljárásokat tartalmazó rovásírásos botjaikat elégették, hihetetlen kárt okozva ezzel az emberiségnek. Olyan betegségeket gyógyítottak,

veszettség (Fehér Mátyás Jenő: Középkori magyar inkvizíció, Gede testvérek 1999). Napjainkban sem kapta még vissza sem a rovásírás, sem a természetgyógyászat, ősműveltségünk e két fontos összetevője a neki járó rangot. **(1. ábra)**

Eddig a SZÁR-ra, első betűnkre egy mellékvonalkát írtunk. A most következő betűknél több mellékvonallal egészítjük ki a szárat.

✚

A hatodik betű a ✚ (GY). Jelentése: EGY, EGYETLEN. Dr. Zakar András írja a Sumer hitvilág és a Biblia című könyvében (Szatmári, 1973. 20. oldal), hogy Deimel páter sumerakkád szótárában az Istin ékjel jelentése: egy. Határozottan összecseng ez a sokáig üldözött és ma is mellőzött unitárius vallás „Egy az Isten” jelmondatával. A mellőzés oka, hogy nem fogadják el a „Szentháromság”, azaz a három Isten eszméjét (Atya, Fiú, Szentlélek), mert nincs az evangéliumokban. Az unitárius egyház 1568-ban hivatalossá válhatott Erdélyben, és hitvallásának egy gyönyörű rovásírásos emléke maradt fenn az énlakai unitárius templom fakazettás mennyezetén, amelyet Muzsnai György kispap festett. Jelentése: Egy az Isten. **(2. ábra)**

↑

Rovásírásunk 7. betűje a ↑ (C). Jelentése: CÉL. Felfelé mutat, tehát a folyamatos tökéletesedésre való irányulást jelzi. Felfelé kell törekednünk, nem a ranglétrán, hanem jóságban, tudásban. Úti cél, útirány értelemben való használatáról fennmaradt szép rovás emlékünket Strahlenberg svéd hajóskapitány másolta le a XVIII. században. Orosz, pontosabban Hungországi sziklafelirat, hiszen az V. században még a mi őseinké volt a ma Oroszországnak nevezett terület. A felirat valószínűleg Roga (itt Rov) hun király parancsát tartalmazza, katonái úticélját részletezve. **(3. ábra)**

Ÿ

A rovásírás 8. betűje a Ÿ (ZS). Jelentése: ZSARÁT. A Magyar Szókincstár szerint (Tinta Kiadó, 1999) a zsarát régies szó, jelentése parázs, tűz. Valószínű, hogy a zsarátnak foglalkozást jelentő szó, a tűz őrzőjét jelenti, aki védi a kihunyástól a parazsat, de a tűzvészről is a tábor, vagy települést. Hasonlóan képzett szó pl. az írnok, látnok, stb.

K

Rovásírásunk 9. betűje az K (Ö). Jelentése kettős: ÖLELÉS és ŐRZÉS. Maga a jelforma is utal az ölelő két karra, a szeretetre, a szerelemre. De a kinyújtott két karnak távol is kell tartania a méltatlanokat, vagyis önmagunkat is szeretni kell, védeni, őrizni a gonosztságtól. Őrizni kell az erőnket, egészségünket, hiszen erősen és egészségesen több szeretetet és tudást adhatunk a világnak.

4

10. betűnk az 4 4 (A, Á). Jelentése: ANYA, ÁLDOTT ÁLLAPOT-ban lévő személy. A régi emlékek nem különböztették meg az A és Á hang írásbeli jelölését. Pl. a XII. századi botnaptáron a Mária szóban az A-t és Á-t ugyanígy jelölte a táltos. Az A és Á megkülönböztetése a jelenleg rendelkezésre álló rovásírásos emlékeink szerint csak a XX. századtól találunk példákat.

Akiknek nincs gyermeke, az is lehet áldott állapotban, ha Isten megáldja valamilyen fontos feladattal és erővel, kitartással is, hogy áldásos tevékenységét végezhesse.

11. betűnk az (M.). Jelentése: MELL, EMLŐ. A táplálás, a nevelés jelképe. Testi és szellemi táplálék átadását egyaránt jelenti. Rovás emlékeinken egyenes és gömbölyített formában is fennmaradt.

Bizonyára nem véletlen, hogy az „anya” jelével kétszer leírva a szót kapjuk, amelyben kétszer ismétlődik a tápláló anya jelentés. A MAMA szó a világ minden táján érthető és gyakran a csecsemők első kiejtett szava is.

12. betűnk a (P). Jelentése: PÓLYA. Mellékvonalai olyanok, mint a pólya pántlikái. Pólyázzuk, pátyolgatjuk gyermekünket, legyen az valóságos testi gyermek, vagy szellemi, pl. valamely műalkotás. Puha pólyába tesszük, bepólyáljuk, ápoljuk fájós testrészünket.

A betű „pólya” értelmezését megerősíti a Magyar Értelmező Szótár is (Akadémiai Kiadó, 2003), amely e címszó alatt, mint történettudományi adalékot közli, hogy pólyának nevezik a címer mezőjében lévő vízszintes sávokat. A magyar címerben a 4 ezüst sáv, azaz a 4 pólya a Kárpát-medence 4 folyóját, a Dunát, a Tiszát, Drávát, Szávát jelenti. A vörös-fehér sávos címer és zászló a honvisszafoglaló Árpád fejedelem és családja jelvényeihez tartozik a turulmadárral együtt, amely Kézai Simon krónikáiról szerint már Attila királyunknak is jelképe volt, s mint ilyen a magyar nemzet szent öröksége, amelyet maga Árpád fejedelem is szkíta, hun és még régebbi elődeitől örökölt. A liberálisok, azaz szabadelvűek, akiknek az az elve, hogy nekik mindent szabad Magyarországon, időről időre be akarják tiltani nemzeti, feltételezhetően sok tízezer éves jelképeinket. 2005-ben egy turul madaras szobor felállítását akarták megakadályozni Budapest XII. kerületében, amelyet alkotója a II. világháború áldozatainak emlékére készített.

13. betűnk a (B). Jelentése: BABA, azaz újszülött, csecsemő, gyermek. Marton Veronika *A sumir kultúra története* (Magánkiadás, 2000, 53. old.) könyve alapján a BA ékjelének jelentése: „ajándék, ad”. A BABA tehát kétszeres ajándék, adomány. Rokon vele Bau neve, aki istennő a sumer mitológiában, Badiny Jós Ferenc szerint megfelel a mi Boldogasszonyunknak. Babba Máriának nevezik a csíksomlyói csodatévő szűzanyát. Babba szavunk Kriza János gyűjtése alapján „Szép”-et jelent. Rokon szavunk a bába, aki a baba születésénél rendkívül fontos személy, az anya és a gyermek segítője. Csak a 11-12. századtól kezdtek csúf jelzőket ráaggatni, pl. vasorrú és vele ijesztgetni a gyermekeket. Sajnos e nagyszerű és nagy tudású asszonyok közül, akiket ősvallásunkban az „aranyasszony” szóval tiszteltek meg, igen sokan végezték a pápai inkvizíció máglyáin. Férfiakat, nőket, sőt gyermekeket is megégettek boszorkányság vádjával. Magyarországon még 1756-ban is lobogtak az inkvizíció máglyái, táltosaink, gyógyítóink, színmagyar elődeink veszítették életüket beteg lelkű gonosztevők miatt.

Rovásírásunk 14. betűje a (TY), jelentése: ATYA. Írásának 3-4 változatát ismerjük, az apró eltérések az íráshordozótól függtek.

A változatnál fára róva nehezen lehetett észrevenni a pontokat, a változat pedig téveszthető volt a 100-as számjeggyel. Valószínűleg összefüggés is áll fenn a következő betűk és számok között:

A a számrovásban a 10-es, B betűként pedig a baba, a gyermek jele. A a számrovásban a százaz jele, TY betűként pedig az atyáé.

Végül az , azaz ezer jelentése a sumerban dingir, azaz Isten, amely őseink tündér szavával rokon. A tündér régebben nem csak a női nemre vonatkozott, hanem a varázslatosnak,

Ipolyi Arnold és Kállay Ferenc ősi hitvilágunknak két 19. századi kutatója sok adatot gyűjtött a jóságos, bölcs fehérszakállú Öregistenről, bár utalást néphagyományunkból nem jegyeztek fel arra nézve, hogy az Öregisten és az Atyaisten milyen alá- illetve fölérendeltségi viszonyban állott egymással.

1480 és 1530 között került az erdélyi Bögöz falu református templomának falára a vörös krétával írt rovásfelirat, amelynek jelentése: Atyaisten. (4. ábra)

Írásunk 15. betűje az Λ (S). Jelentése: SÁNC, azaz a fedezék, töltés, szekérvár rokon szavakkal együtt a földi, emberi, külső ellenség elleni védekezésre utal. Alakjában a sátor képe is emlékeztet, amely szintén a védekezés, óvás egy formája.

A 16. betűnk a Λ (G). Jelentése: GÁT. A védelem második fokozatát jelenti. Az egy mellékvonallal megtoldott Λ betű, a „sánc” megerősített változata. A tárgyi valóságban a pusztító árvizek elleni védekezés. Átvitt értelemben gátat kell vetnünk belső ellenségeinknek, belülről támadó káros szenvedélyeinknek.

17. betűnk az Λ (L). Jelentése: LEVEGŐ és LÉLEK. A védelem legmagasabb fokozata, a sáncre helyezett második réteg a „lebegő ég”, a levegő, amely világűrben száguldó bolygónkat védőpajzsként veszi körül. Minden lélegzettel a világmindenségből veszünk magunkhoz egy darabkát, de az ipari forradalom, a természet elpusztításának kezdete óta (XVIII. sz.) sajnos egyre nagyobb adag mérget is.

A LÉLEK az élőlények magasabb rendű létformája, amely meghatározhatatlan idők óta vándorol a tökéletesedés útján egyik testből a másikba. A lélek tehát állandó és halhatatlan, a test változó és halandó. A lélek és test folyamatos kölcsönhatásban, szoros összefüggésben van egymással. Az erős, egészséges test biztosítja lelkünk fejlődéséhez a belső nyugalmat, míg az erős, egészséges lélek megvédi a testet az önpusztítástól.

A materialista, anyagelvű filozófiák és politikai megnyilvánulásai, a szocializmus és a kommunizmus tagadják a lélek létezését, ez meg is látszik lélek nélküli működésükön, hiszen a kommunizmus áldozatinak számát eddig száz millióra becsülik a kutatók. (Alain de Benoist, Kubinyi Ferenc, Rózsás János)

A táltosképeket örökölt gyógyítók között vannak léleklátók is.

Írásunk 18. betűje az $\mathcal{H}$ (R). Jelentése: REND. Már a legrégebbi hitregékben is a rend csap össze a rendtelenséggel. A sumer ékiratos teremtéstörténetből tudjuk, hogy Apszu és Tiamat, az ősapa és ősanya rendet, nyugalmat, békét, csendet szeretett volna a Földön, azonban a zűrzavar és hangzavar keltői és kedvelői ellenük fordultak. Az akkád Marduk darabokra szaggatta Tiamat ősanyát, ahogyan később Koppány fejedelmet szaggatták darabokra a rendtelenség és zűrzavar követői.

A Rendhez tartoznak a betartandó rendszabályok, amelyekben esendőségünkben megkapaszkodhatunk, ugyanúgy ahogyan az R betű középvonala az őt támogató két Szárban.

Szerzetesrendek, lovagrendek alakultak az idők folyamán, jó és szent célok érdekében, a rendtelenség ügynökei azonban közéjük furakodtak, átvették a hatalmat és a Rend céljait rendtelenséggel cserélték fel.

A 19. betűnk a 𐌹 (CS). Jelentése: CSALÁD, CSAPAT, azaz rendezett csoport. A Rend utolsó bástyája a család. Őseink nagycsaládban éltek a természetet tisztelő társadalmon belül. A család ellen elsőként Marx Károly, Németországban élő gyáros és filozófus indította el a hadjáratát, a női munka bevezetésének ördögi gondolatával. Pénzének számolgotása közben spekulálta ki (idegen szó, de rá ez illik), hogyha a nemek közötti egyenlőség és szavazati jog mézesmadzagját elhúzza a gyengébb nem gyengébb értelmű képviselői előtt, sikeresen kiiktathatja a rendetlenség képviselőit igen zavaró CSALÁD-ot. Nem volt addig semmi baj a női jogokkal, a családban mindenkinek megvolt a maga feladata. Ma sem veri kevesebb férfi a szavazó és dolgozó feleségét, és az erős lelkű és testű asszony régen is visszaütött, vagy ha gyenge volt, más utat választott a kiegyenlítésre. A nőjogi „aktivisták” még napjainkban is egyre szaporodnak, pedig a nők már 99 év óta szavazhatnak, ami teljesen lényegtelen, hiszen a szavazatok eredményeit a pénz birtokosai érdekeiknek megfelelően meghamisítják. A nők terhei a kötelező munkavállalással hihetetlenül megnövekedtek, a gyermekek és apák elvesztették az anyák figyelmének és szeretetének nagy részét, aminek következtében soha nem volt még ennyi rossz házasság, csalás, válás, ennyi testileg-lelkileg tönkrement gyerek és szülő. A rend védelmére legalkalmasabb csapat, a Család, jó úton van a teljes felbomlás felé.

A rend védelmére elsősorban alkalmas csapat még az élelemtermelő parasztság; a gyógyítók, az orvosok, a tanítók és természetesen a hazaszerető katonaság, akik testünket, lelkünket, értelmünket és hazánkat védik. Országunkban több, mint fél évszázada ők vannak a legrosszabb helyzetben, ellenben az egy lakosra eső milliárdos bankárok száma nálunk a legmagasabb a világon.

Írásunk 20. betűje a 𐌺 (Z). Jelentése: ZÁSZLÓ. A csapat zászlója, amelyen a csapat jelszava, jelmondata, az általa kitűzött legfőbb cél olvasható. Szükség van arra, hogy eszménket néhány tömör mondatba összefoglaljuk és mint a keleti szerzetesek imáikat, ismétlegessük és lelkünkben folyamatosan lobogtassuk. Ha elemezzük a 𐌹 betűt, látjuk, hogy kettős jel, a rend zászlójának két rúdja van, s az egyiket, a felfelé nyúlót odafönt tartják az Egekben. Egy nemzet számára zászlója a legszentebb ereklyék közé tartozik. 2006. január 1-én hiába kerestük a magyar zászlót Sólyom László köztársasági elnök mellett ünnepi beszéde megtartása közben. Mivel ilyen eddig történelmünkben nem fordult elő, vajon azt jelenti ez, hogy a pénz hatalom képviselői az utolsó rögit eladták hazánkat és nincs többé Magyarország?

Írásunk 21. betűje a 𐌻 (V). Jelentése: VÍZ. A betű képe vízvájta völgyre emlékeztet, együttal lovak, tehenek itatójára, a vályúra. A víz a levegőhöz hasonlóan nélkülözhetetlen elem életben maradásunkhoz. Vizeink azonban egyre szennyezettebbek, anyagi és politikai érdekből tudatosan szennyezik folyóinkat, vizeinket, mint azt a Tisza élővilágát 2000 februárjában teljesen elpusztító román ciánszennyezés bizonyítja. Folyóink forrásvidéke egy gonosz politikai döntés folytán 1920-ban ideiglenes határainkon kívül került, így vizeink könnyű prédának bizonyulnak a Természet ellenségei számára.

22. betűnk az 𐌰 (U). Jelentése: ÚJ. A megújulás, az új út jelképe. Kettős jel, amely lefelé is mutat. Ez azt jelenti, hogy az újításokba, a megújulásokba be kell építenünk a régiből a megtartásra érdemest. Ha nem őrizzük meg hagyományainkat, ha elhagyjuk a régiek ösvényeit és csak az új utakon járunk, ezek az utak nem felfelé, hanem lefelé fognak vinni.

23. betűnk az N, vele kezdődik a hajlított jelek sora. Jelentése: NAP. E szónak két igen kifejező rovásírásos megjelenítését be is mutatom: balra Károni János csíksomlyói ferences szerzetesé 1763-ból, jobbra Csatlós Csaba egri rovásírás kutatóé a XX. századból. Mindkettő érzékelteti éltető égitestünk fényt, sugarakat kibocsátó jellegét. Mint már említettem, a Természetet tisztelő őseink a Nappal, a Fénnyel kereszteltek, mintegy áldását kérve a gyermekekre.

24. betűnk a H. Jelentése: HOLD. A két egymásba fonódó hajlított szár kifejezi a Hold növekedő és fogyó alakját, benne együtt látjuk a növő és fogyó Holdat. Botra rovásnál többnyire a szögletes változatot használták: H

A Napot és a Holdat gyógyító hatásúnak tartották elődeink már az ősidőkben is. A Holdhoz „Új Hold”, „új király” megszólítással fordultak, és fordulnak ma is a betegségükből szabadulni vágyók, akik még őrzik magukban elpusztított ősvallásunk töredékeit.

Néprajzosaink hatalmas anyagot gyűjtöttek a Holddal kapcsolatos hiedelmekről és nem ok nélkül. Mély titok őrzi ma is mit láttak igazából az amerikai űrhajósok a Holdon és miért maradnak meg a tervezgetés szintjén (hála Istennek) az újabb Holdra szállások. Időről-időre felvetődik „komoly tudományos körökben” is, hogy a Hold mesterséges égitest.

A <http://hvg.hu/Tudomany> honlapon 2005. augusztus 29-én olvasható volt, hogy asztrobiológusok kutatási eredményei azt mutatják, hogy az élet készen érkezett a Földre a világűr-ből, a meteoritokra tapadt és szerves molekulákat is tartalmazó galaktikus porral. Ez az első repedés azon a megcsontosodott akadémikus felfogáson, hogy a világmindenségben csak Földünkön van élet.

Gyerekkoromban szüleim azt mesélték nekem, hogy a Holdban a Tündérkirály és Tündérkirályné lakik és nappal a Nap, éjszaka a Hold vigyáz a jó emberekre. A világ összes Holdról szóló mondájában visszatérő gondolat, hogy a Holdon „valakik” laknak.

Írásunk 25. betűje az E. Jelentése: EMBER. A legősibb hitregékben az áll, hogy az Isten, Istenek saját képükre formázták az embert. A Biblia nem tartozik a legősibb hitregék közé. A Biblia elnevezés a görög búblosz (könyv) szóból származik, s a különböző történeteket csak a Krisztus utáni V. században fűzték egybe, a Teremtés történetét sumer ékiratokból vették át, Jézus életét és tanításait pedig nagy mértékben meghamisították. Az egész Bibliát egy nép érdekeinek megfelelően állították össze és időnként ezeknek az érdekeknek megfelelően átírják. 2001-ben a Vatikán „nemzetközi” teológuscsoportot hívott össze, hogy a Holt tengeri tekercsek alapján ismét módosítsák a Bibliát. Ez így nagyon jól hangzik, hiszen az 1947-ben megtalált Holt tengeri tekercsek a Krisztus előtti 170 és a Krisztus utáni 68-ig terjedő időszakban íródtak, így az ő életét is valóságghűbben ismerhetjük meg, mint a kezdetben keresztényeket öldöklő Pál apostol és követői átírásaiból. A Holt tengeri tekercsekről azonban éveken át semmit nem tudhattunk, így talán időközben azokat is átírták a megrendelők kívánságainak megfelelően. Mindenesetre gondosan őrizzük régi Bibliáinkat, mert azokban vannak még igen tanulságos részek.

Az embert az Isten külsőre talán a saját képére alakította, de sokak lelkére az ördög is igényt tart. Gondoljunk csak a háborúkra, napjainkban az amerikaiak foszfor bombákkal égetik el az iraki polgári lakosságot, gyermekeket is. Az amerikaiak afganisztáni háborújában vákuumbombákat vetettek be, esküvői menetet bombáztak, és a költöző madarak 80%-a áldozatul esett a vegyi fegyvereknek.

A karma törvényei szerint azonban a gonoszoknak meg kell tapasztalniuk mindazt a fájdalmat, amit ők okoztak. Igaza van Baktay Ervinnek, amikor azt írja, hogy a karma törvényeibe földi ember nem tud, Isten pedig nem akar beavatkozni. Tehát elmondhat akárhány Miatyánkot egy fegyvergyáros, bedobhatja a perselybe vérrel szerzett vagyonát, feloldozhatja őt akárhány püspök, át kell élnie eljövendő életei során ugyanazt a szenvedést, amelyet fegyverei okoztak. Ha viszont az ember jótéteményekkel, önmaga és embertársai tökéletesítésével kövezi ki útját, akkor ezen az úton egyetlen lépés sem vész kárba, írta szintén Baktay Ervin.

Az Ǻ betű jelenti egyúttal az Elődöket is, hiszen minden ember magában hordja elődei tapasztalatainak sűrítményét, amelyet Carl Gustav Jung svájci lélekgyógyász „kollektív tudattalannak” nevezett. Ugyanakkor saját előző életeinket is magunkban hordozzuk, ahogyan József Attila tökéletesen megfogalmazta:

„Én úgy vagyok, hogy már száz ezer éve
nézem, amit meglátok hirtelen
Egy pillanat, s kész az idő egésze
mit száz ezer ős szemlélget velem”

(A Dunánál - részlet, 1936)

Az „ember” betűjénél sokáig elidőztünk, de még nézzük milyen jelekből áll össze ez a szó: Az első Ǻ az elődöket jelenti, az Ǻ a táplálást, a X a babát, a gyermeket, majd a második Ǻ az ember szót, végül az Ǻ a rendet.

Az EMBER tehát az elődök által táplált gyermek, aki ennek a tápláléknak segítségével válik emberré, de csak úgy őrizheti meg emberségét, ha megtartja Isten és a Természet rendjét.

26. betűnk az Ǫ (O), jelentése OLTÁR, ORSZÁG. Az oltár az Úr asztala. Sok embernek van házi oltára, titkos szentélye, ahová azokat az ereklyéket helyezi, amelyek az Isten, az ősök, a Természet és közöttük lévő kapcsolat jelképei, pl. egy követ a Pilisből, vagy egy rovásírásos levelet. Igen nemes cselekedet volt a fiatalok kormányától, hogy országunk legszentebb közös ereklyéjét, a Szent Koronát az Ország Házába vitte, mintegy az ország oltárára helyezte. Sajnálatos, de a történelem folyásának törvényei szerint várható volt, hogy e fiatalok csapatába is befurakodtak a zavarkeltők, akik hiteltelenítik őket az ország előtt.

Az oltár és az oltalom szó ugyanabból a gyökből ered, az ország és polgárai kölcsönösen oltalmazzák egymást, legalábbis nagy királyaink, többek között a hun Roga és Attila, Baján, Árpád és Mátyás alatt ez így is történt. Bizonyítja ezt, hogy országlásuk idején az egész Kárpát-medence, beleértve Bécset is, a birtokunkban volt, ahogyan ezt valaha Isten Nimródnek, Hunornak és Magornak és már az ő elődeiknek is adományozta. Szép kifejezéssel Anyaországnak nevezték a trianoni gonosz döntéssel elcsatolt területek lakói a megcsonkított kis Magyarországot. 2004. december 5-én azonban mostohaanya-országgá vált számukra azok miatt, akik NEM szavazatukkal ugyanolyan gonoszul döntöttek saját honfitársaik életéről, mint 1920. június 4-én az idegen hatalmak.

Szerencsére egy országot nem csak természetes határai, uralkodói és polgárai tartanak össze, hanem anyanyelve is. A magyar anyanyelvet pedig az elcsatolt és megtagadott ország-részek lakosai sokkal szebben beszélik, mint a kereskedelmi televíziók és rádiók, azaz kép- és hangcsatornák munkatársai.

27. betűnk az Ǫ (NY). Jelentése: NYELV, ANYANYELV. Képileg is utánozza a beszéd egyik szervét, a nyelvet ha az Ǫ (O) betűt összekötjük egy felülről lefelé tartó egyenessel.

A már ezerszer idézett sir John Bowring (1792-1872) is észrevette a magyar (szkíta-hun-avar) nyelv isteni származását: „... *A magyar nyelv eredete még ennél is sokkal csodálatosabb tünemény. Aki megfejti, az isteni titkot elemzi, mégpedig első tételét ennek a titoknak. Kezdetben volt a Szó és a Szó Istennél volt, és a Szó volt az Isten*” - írta 1830-ban, némileg módosítva, újrarendelés szerint.

28. betűnk az Ű (Ű). Jelentése: ŰR, VILÁGŰR. A négy vonalka jelenti, hogy az Űrből Földünkre, és a Földünkről az Űbe is vezetnek utak. Magában foglalja az űstökös jelentést is. Az űstökös megjelenése égboltunkon mindig nagy változást idéz elő a néphagyomány szerint.

Írásunk 29. betűje a LY (LY). Jelentése: LYUK. Leírásának több változatát ismerjük. Valószínűleg a legősibb a kör, kerek tér (amely a világmindenséget, a „kerek világot” jelenti) közepén lévő pont. Amikor őseink pergamenre, papírra írtak, vagy selyemre festették, akkor ez a pont jól látható volt, botra rovásnál azonban elveszett a fa anyagában, így ezért megjelent a LY és a LY változat is.

Az égi rendre, a világmindenségre utaló jel, akárcsak az LY, LY, LY, LY, LY és LY.

A világmindenségben a Fekete Lyuk-ként elnevezett égitesteket jelöli, amelyek hatalmas tömegvonzásuk következtében átjáróként működnek egyik csillagrendszerből a másikba.

A 30. írásjel az LY (F), jelentése FÖLD. Másik írás változata az LY.

A kerek tér közepén a LY, Damasek, a LY a baba, a gyermek betűje. Jelentheti ez azt, hogy a világmindenség Istene Damasekre bízta Földet, ezért eskette meg rá Csaba királyfi a hunokat. De nem mond ennek ellent a LY betűs középpel sem, hiszen Dumuzi, Damasek egyik melléneve az „Igazi Fiú”, tehát gyermek.

Figyelemre méltó az úgynevezett Gaia elmélet. A görög mitológiában Uranosz az Ég és Gaia a Föld neve. Gaia nőnemű, Zeus nagyanyja. A „Gaia elméletet” kidolgozó XX. századi természettudósok szerint Földünk, Földanyánk nem holt tömeg, hanem élőlény.

Anyaföldnek nevezzük az országot, a hazát, amelyben születünk.

A 4 részre osztott tér jelentheti a négy világtájat, és a négy bőrszínű emberiséget is.

Rovásírásunk 31. betűje a LY (K), jelentése KERT, kerítés, karám. Elsősorban Isten kertje, pihenőhelye. Nevezik Paradicsomkertnek is a perzsa „pardesz” (kert, liget), vagy a görög paradeiszosz után. Területét a művelődéstörténészek Mezopotámiába helyezték. Sokkal valószínűbb azonban, hogy a mi hazánk, a Kárpátok övezte medence az Isten kertje. Ezt gondolni két okom van. Az egyik, hogy ha a Kárpát-medencét övező hegyek vonulatát összekötjük egy vonallal, a rovásírás LY jeléhez hasonló alakzatot kapunk. Főként, ha Keletről vagy Nyugatról nézzük. (5. ábra)

Ezt annál is inkább megtehetjük, mert Bíró Lajos a *Kerek Isten fája* című, magyar ősvallásról szóló könyvében (Szerzői kiadás, 2001, 170. oldal) írja, hogy a régi templomok oltárai, a honfoglaló magyarok koporsói napkeletre, „napjövetre” néztek. A Szeged környéki régi falusi házak Kelet felé tekintettek, homlokzatukon, kapujukon Nap ábrázolás volt látható.

A másik pedig Hédervári Péter csillagász A Hold és meghódítása című könyvében (Gondolat, Bp. 1970), a 180.-181. oldalon található észrevétel. Eszerint a Holdon a Dunával, Tiszával és mellékfolyóikkal megegyező árkok láthatók, azaz a Kárpát-medence leképződése megtalálható a Holdon. (6. ábra)

Thúróczy János történetírónk (1435-1490) pedig ezt írja a Magyarok Krónikájában a Kárpát-medencéről:

„A világ minden tája között a legdicsebb, híres folyók öntözik, síkságai és hegyei egyaránt gyönyörűek, aranynak, ezüstnek, egyéb fémeknek és a legfinomabb sónak termékeny szülőanyja, szántóföldjei a legtermékenyebbek, bővelkedik a borban, számos erdeje és legelője van, s csaknem mindenfelől óriási havasok bástyái, vagy hatalmas folyamok zárják körül.”

A krónikás is mintha Isten kertjéről, a Paradicsomkertről tudósítana. A néphagyomány szerint Csallóköz is, Erdély is tündérek lakóhelye volt.

Mindebből mára semmi nem maradt. 2006 január 8-án vasárnap a Kossuth Rádió Déli Krónikájában elhangzott, hogy az Európai Unió fizet azért, hogy a magyar történelmi borvidékek szőlőtőkéit kivágják a gazdák. A fizetés feltétele, hogy 50 évig nem telepítenek új tőkéket. Szent István korában a beszolgáltatott rovásírásos könyvekért, a rovásbotokért fizettek, amelyeket aztán elégettek. Így lehetett azt hazudni, hogy a magyaroknak nem volt írásuk, s a német-olasz térítőket tanították meg minket a betűvetésre.

Nekünk embereknek is szükségünk van arra, hogy kialakítsuk a kertünket. Aki olyan szerencsés, hogy jutott neki egy darabka föld a Földből, kötelessége, hogy ezt növények ültetésével, ápolásával, madarak, állatok gondozásával megközelítőleg hasonlóvá tegye Isten kertjéhez, a réges-régi Kárpát-medencéhez. S akinek nem jutott kert, lakásában is kialakíthat egy kis növényekkel körülkerített részt, ahol pihenhet, ábrándozhat a régi Tündérkertről.

Folyamatos kötelességünk mindannyiunknak a Kárpát-medence természeti értékeinek őrzése. A hivatalos környezetvédelemnek csak pénzfaló intézményei vannak, de semmit nem tesznek az olyan környezetrombolások ellen, mint amelyet amerikai filmek követek el a már említett (Cell)Dömölk határában lévő Ság-hegy vulkáni kúpjának kráterében, amely hazánk egyedülálló természeti értéke és természetvédelmi területe VOLT, az Eragon című film forgatása előtt. Szakács Gábor írása a Magyar Demokrata 2005/27. számában a 32. oldalon és a 2005/51-52. számában a 37. oldalon olvasható erről.

A Pilisben, szintén filmek, fákat, növényeket pusztítva koncentrációs tábor építettek fel, noha a vallási türelméről híres Magyarországon soha nem volt ilyen intézmény. Most már van, mert a Sorstalanság című film elkészülte után sem bontották le, így minden tudatlan külföldinek lehet mutogatni, mint a magyarok gonoszságnak bizonyítékát. Sajnos, a Pilisről oly sok szépet összeírók (pl. „A Pilis a Föld szívcsakrája”) nem emelték fel szavukat a környezetkárosítás ellen és nem álltak élére a néhány száz összegyűlt tiltakozónak. A filmforgatás körülményeiről Szakács Gábor írt a Magyar Demokrata 2003/37. számában a 26. oldalon, és a 47. számban a 32. oldalon.

A szovjet hadsereg máig fel nem becsült, hatalmas környezeti károkat okozott hazánk megszállásának ideje alatt, ezekért kártérítést nem kaptunk.

Napokig sorolhatnánk, hogy nem csak Magyarországon, hanem az egész Föld bolygón hogyan teszik tönkre a természetet az „üzletemberek”, nem gondolva saját gyermekeik, unokáik egészségére, jövőjére sem.

 Írásunk 32. betűje a második 4 (Ü) betű. Jelentése ÜL, PIHEN, tehát Isten, vagy ember munkája végeztével leül, pihen, gondolkodik, összegzi eredményeit, új tervek készítését. A legrégebbi sziklafestményektől korunkig számtalan alkotásban láthatjuk viszont az ülésnek, pihenésnek, elmélkedésnek hasonló alapvonalakból álló megjelenítését. Nem véletlenül ábrázolta Rodin is ilyen alakzatban Gondolkodó című szobrát.

A pihenésnek, elmélyülésnek, elmélkedésnek, tűnődésnek, töprengésnek és bölcselkedésnek alapvető feltétele a zajmentes környezet. Hamvas Béla írja, hogy „A magasabb világgal való érintkezés első feltétele a csend”. S mivel a csendet minden pillanatban gépkocsik, repülők dübörgése, riasztók visítása, hang- és képcsatornák üvöltözése, távbeszélők csörgése szakítja meg, egyre távolabb kerülünk a magasabb világgal való érintkezés, vagy egyszerűen csak a pihenés, gondolkodás lehetőségétől.

Őseink írásának van még néhány jele, amelyeknek szerepe rovásemlékeink többségének szervezett, célratoró elpusztítása miatt tisztázatlan.

Ilyen pl. a második K jel, az 1 (AK). A kutatók számtalan szabályt alkottak használatának megmagyarázására, ám olyat még nem, amely minden rovásemlékre alkalmas lenne. Jómáram 1999-ben készítettem egy dolgozatot az összes 0 és 1 betűt tartalmazó emlék áttekintésével.

Ebből azt szűrtem le, hogy a betűrendbe illeszkedő, „igazi” K a 0, míg a 1 talán a többesszám jele volt régen. Sajnos ez utóbbit még nem tudtam megnyugtatóan bizonyítani. Az is felmerült bennem, hogy a 1 esetleg a kapcsolódást, az összetartozást jelezte a régi szövegekben. Ugyanis többnyire a szavak végén áll. Feltételezett jelentése: kapocs, kapcsolat, akasztó.

A rovásírás több kutatója az egyiptomi hieroglifákból átkerült elemnek tartja a következő jeleket:

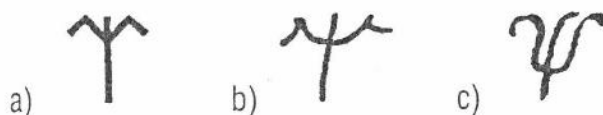

Véleményem szerint azonban ezek a rovásbotok fején megjelenő tulajdonjegyek, vagyis névjelek. (Lásd Friedrich Klára - Szakács Gábor: *Kárpát-medencei birtoklevelünk a rovásírás*, Bp. 2003. 73. old.)

Egyet azonban ki kell emelnünk közülük, amelyet a botnaptáron „ENT” hangértékkel jelölt a rovó. Többször felbukkan, pl. a (Bálint) és az (Aprószentek) szóban.

Megjelenik még Nikolsburgi ábécében, „ENT” hangértékkel (a), Telegdi János későbbi katolikus főpap rovásírásos tankönyvében (XVI. sz.) szintén „ENT” hangértékkel (b), Kájoni Jánosnál „ANT” hangértékkel (c).

A Nikolsburgi ábécé és Telegdi János „ENT” jeleire pillantva, mintha egy angyal leegyszerűsített képét látnánk. Így nagy valószínűséggel a „Szent lény”, vagy „Szent ember” képjele lehetett.

Ezzel az írásjelek végére értünk. A dolgozatom címében szereplő „feltételezett” szó nem azt jelenti, hogy bizonytalan vagyok abban, amit leírtam. Olvasmányaimból, kutatásaimból, oktatási tevékenységemből adódtak a következtetések. Aki vidám, játékos gondolatokat várt, bizonyára csalódott, azonban a rovásírás jelképrendszere szorosan összefonódik történelmünkkel. Hazánk valamikor, a beláthatatlan ősidőkben Isten kertje volt. A krónikás szerint is a föld legdicsőbb helye. Nemzetünk a Tudás Népe volt és legfőbb feladata és foglalkozása, hogy ezt a tudást terjessze a Földön. Isten kertje mára megcsonkított romhalmaz, erdei, töl-

gyermekai idegen betűkkel, szavakkal küszködnek. Őseink Tudásból, Rendből és utódaik iránti felelősségteljes Szeretetből épített várát lerombolták és nekünk a törmelékek között kotorászva kell ráismernünk e nagyszerű építmény darabkáira. Ahhoz, hogy újból felépíthessük, türelmesen és szorgalmasan kell gyűjtögetnünk a történelem, a régészet, a néprajz, az embertan, a nyelvészet, a földrajz, a vallás- és művészettörténet adatait, meg kell tanulnunk, tovább kell adnunk ennek a régi Aranykornak örökségét, a rovásírást.

2006. január

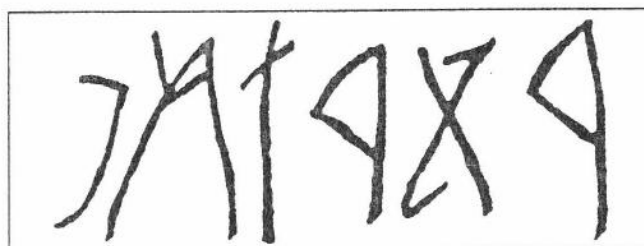
1. ábra

Szkíta gyógyító egy 2400 éves elektronvázáról

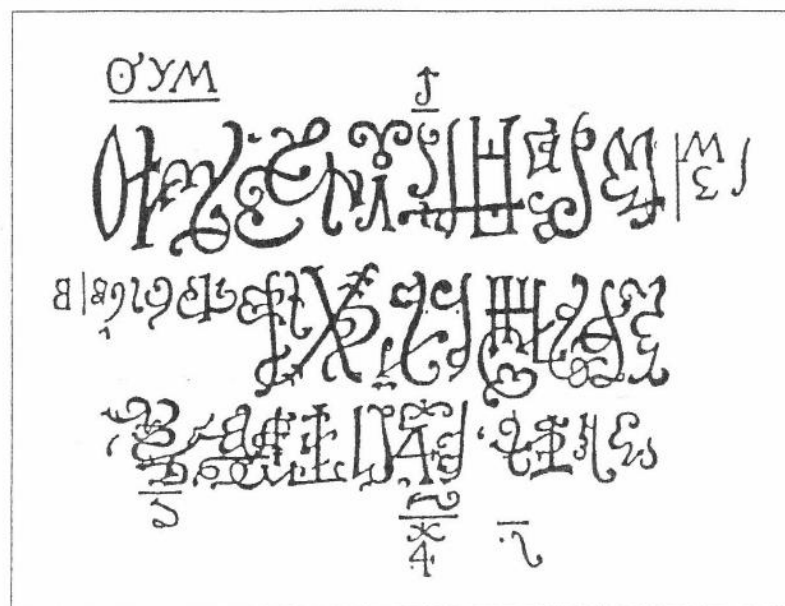
2. ábra

Felirat az énlakai unitárius templom mennyezetéről, 1668-ból

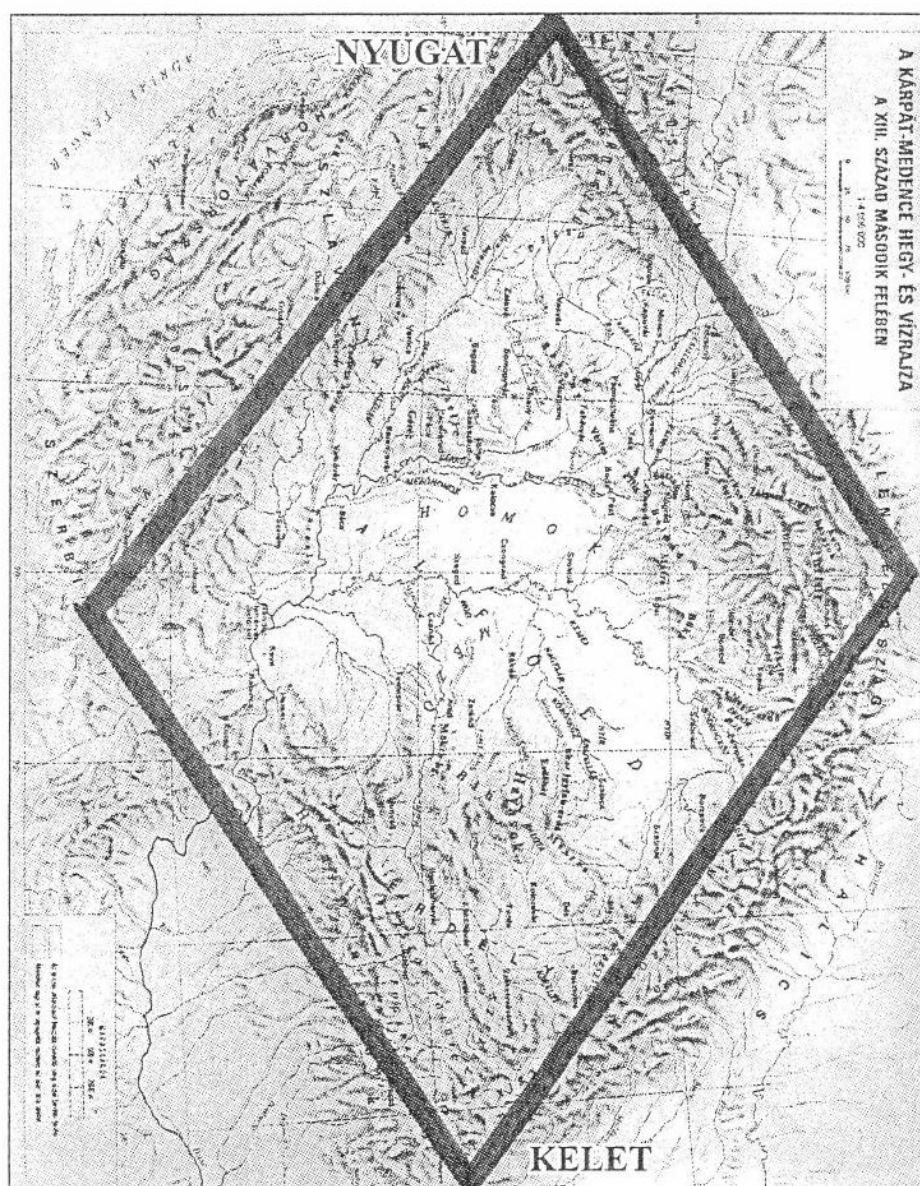

3. ábra

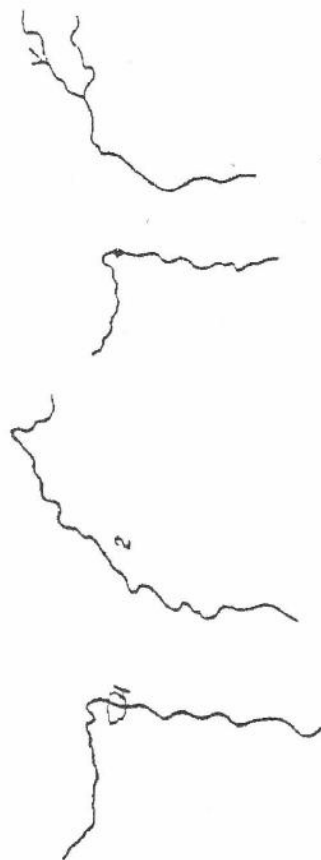
Kh. 500 éves felirat a hűgözi református templomból

4. ábra
Kb. 1600 éves hun sziklafelirat

5. ábra
A Kárpát-medence kelet felől nézve

24. ábra. A Duna és a Tisza folyóvölgye (1. és 2. baloldalt).
valamint a holdfelszín Prinz-riandásait (jobboldalt)

Legnagyobb meglepetésünkre a Duna és a Tisza magyarországi szakaszának változatát látjuk ott!

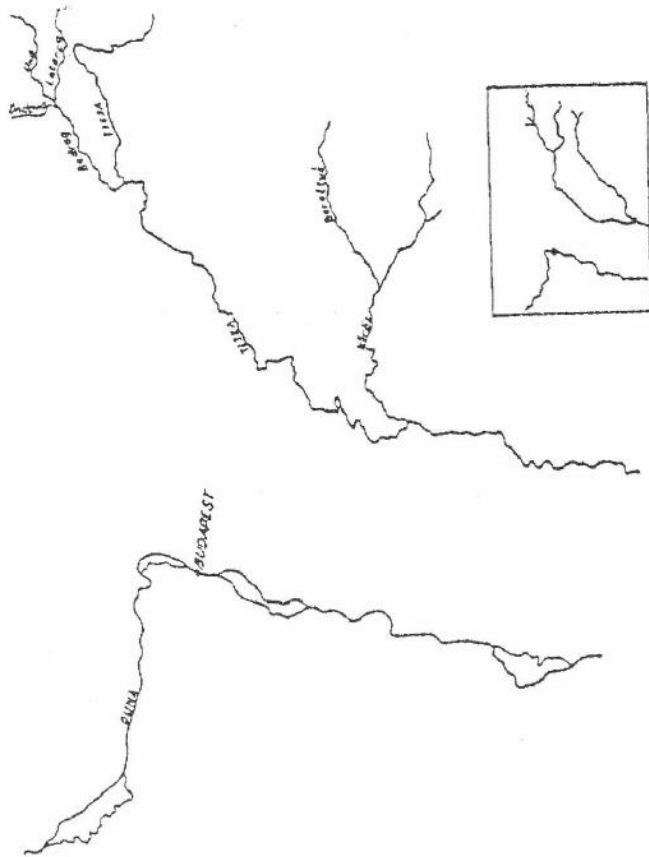
A 24. ábrán baloldalt a Duna és a Tisza magyarországi szakaszát tüntettük fel; a rajz jobb oldalán pedig a Prinz kráter környékén levő két folyóvölgy látható. A holdbéli „Duna” körülbelül a Csallóköznel kezdődik, a nagy kanyar után, a Szentendrei-szigetnek megfelelő helyen valamilyen csomószerű képződménye van, s körülbelül a Kalocsáig terjedő részig tart. A „Tisza” a valóságos Tisza magyarországi részének párja. Meg kell jegyeznünk, hogy ezek a holdbéli folyóvölgyek még a legkitűnőbb földi fényképfelvételken sem tanulmányozhatóak kielégítően; alakjuk a perspektíva miatt erősen eltorzul és minthogy viszonylag kicsiny és főként: keskeny képződmények, csak elmosódva látszanak.

A Lunar Orbiter-5 által készített felvétel (l. a 38. képen) erősebb nagytábsán ábrázolja a „Dunát”.

A 25. ábra jobb oldalán, keretben még egyszer bemutatjuk ezt a két sajtáságos, holdbéli folyóvölgyet, ezúttal azonban egy jelentős méretű mellékággal együtt. A keret alsó határvonalán túl a „Tisza” már a „Duna” felé fordul.

Ha a valóságos Tisza mellékfolyói közül önkényesen kiválasztunk néhányat, akkor megállapíthatjuk, hogy a kereten belül látható, említett mellék-

• Ez első ízben Hédervári Györgyi vette észre. Lásd a *Sky and Telescope* 1969. évi októberi számát.

25. ábra. A Duna, a Tisza és a Tisza néhány (önkéntesen kiválasztott) mellékfolyója.
A jobb oldalon levő keretben a Prinz-riandásokat és néhány mellékágukat látjuk.
A hasonlóság rendkívül figyelmenremélendő

ágnak hazánkban a Körös és a Berettyó felel meg, a „Tisza” felső szakaszán látható mellékágaknak pedig az Ondava, az Ung, a Latorca és a Bodrog.

Amint fentebb említettük már, valószínű, hogy a holdbéli folyók is a töréshálózathoz megfelelően vájták ki völgyüket. A folyók vize eleinte az egyes repedések, szakadékok, riandások mentén folyt a magasabb szintben levő területekről az alacsonyabban fekvő vidékek felé, s ezeket dolgozták ki később kanyargós, meanderező, valódi folyóvölgyekké. Az ottani töréshálózat a Prinz kráter környékén véletlenül éppen olyan lehetett, mint amely hazánké.

Az újabb vizsgálatok fényében kiderült, hogy a holdbéli folyóvölgyek túlnyomórészt többségükben medencék területén találhatók. Ha ez valamilyen planetáris törényszerűség, akkor a Hold túlsó oldalán valószínűleg alig-alig